

CATALUNYA SEGLE XXI

REFLEXIONS I PROPOSTES PER A
CATALUNYA EN EL TOMBANT DE
SEGLE

Barcelona, maig de 1994

Catalunya afronta els últims anys del segle XX en unes condicions alhora bones i difícils. Mirant enrera, contemplem el progrés democràtic que ha experimentat en l'afirmació i el reconeixement de la seva identitat nacional i en la seva capacitat d'autogovern; en la millora del nivell de vida dels ciutadans; en la modernització de les empreses; en la producció científica, cultural i artística; en l'extensió dels serveis públics d'ensenyament, de sanitat i d'assistència social; en les infraestructures de transport; en els equipaments urbans, la renovació de les ciutats i en molts altres aspectes de les condicions de vida, individuals i col·lectives.

Aquest progrés, però, no pot amagar mancances serioses que afecten el benestar dels habitants de Catalunya en àmbits diversos. Tampoc ha d'amagar els dèficits de reflexió sobre el futur i la falta de projectes de llarg abast. Nous i complexos problemes, en una etapa d'acceleració històrica, s'afegeixen a d'altres que no han estat degudament atesos.

Aquests últims anys han viscut l'enfonsament d'ideologies que havien fonamentat el segle XX. La precipitació de fets històrics de gran transcendència ha modificat profundament els equilibris, en un context de canvi de valors. La desaparició dels blocs, la indefinició d'una Europa organitzada en un mapa que ja no és vigent, la proliferació de nacionalismes agressius, la globalització de l'economia, la consolidació d'aturs estructurals a nivells insuportables, la interdependència creixent, els problemes de supervivència de cultures i llengües, el desenvolupament de noves formes de desigualtat, la crisi ecològica i l'allunyament dels ciutadans de la vida política són, entre altres, factors que obliguen a reformar aspectes bàsics del funcionament de les societats europees avançades. Sense aquestes reformes el camí de progrés pot veure's amenaçat, mentre el pessimisme i la intolerància més o menys organitzada s'instal·len entre nosaltres.

Es prou evident que estem en un període d'interrogació sobre qüestions que donàvem per adquirides, però que hi ha un parell de coses que ens uneixen: el pertànyer a un país, un territori i una cultura determinats, d'una banda, i de l'altra, el desig de convertir aquest punt comú en un punt de partida per respondre a les interrogacions presents, i no en un punt d'arribada o en un refugi. "Catalunya com a àgora i no com a temple", i el catalanisme com a expressió àmplia del civisme a casa nostra; una expressió plural que volem continuï sent resposta vàlida, integradora i creadora de consens per la nostra societat i la dels nostres fills. Lliure de prejudicis esterilitzadors, amb imaginació i distingint les idees de les creences, des de la perspectiva d'una Catalunya oberta, i oberta en primer lloc als veïns més pròxims.

Aquest projecte ens demana l'esforç d'humilitat i realisme que consisteix a reconèixer que les grans idees generals no ens porten, malhauradament, tota la pau i el progrés que havíem esperat des del XVIII ençà, o fins i tot des del Renaixement. L'home com a mesura de totes les coses, la raó com a divisa, la il·lustració com a esperit, han esdevingut referències insuficients en un món que ja no és bipolar, on no hi ha bons i dolents clarament identificats, i on totes les diversitats demanen reconeixement per part d'una humanitat de tolerància no infinita i mancada de poder a escala global, val a dir, que no ha definit encara altres subjectes que les nacions i els estats, més o menys eficaçment units en organitzacions plurals.

L'avenç cap a la unitat europea pot oferir-nos un escenari més favorable en el qual afrontar, amb noves actituds, els problemes propis i participar en la resposta als interrogants que la Humanitat té plantejats en aquest tombant de segle. Les noves actituds han de comportar un millor aprofitament de la capacitat d'iniciativa de la societat catalana, l'estímul a l'acció dels seus agents més dinàmics i l'enfortiment de la cohesió social.

Volem que Catalunya Segle XXI esdevingui l'espai plural per al diàleg i el debat polític-cultural necessaris de cara a reorientar l'acció col·lectiva en els propers anys; de cara a formular un nou projecte per al país, des de la preocupació, però, també, des de la

confiança en el futur. Un projecte de progrés, de tolerància i d'obertura en un país amb consciència de la seva identitat; un projecte de llibertat, de justícia i de solidaritat. Per fer-ho caldrà, entre altres treballs i actituds:

definir tot allò que ja hem après en matèria de convivència lingüística i avançar en el diàleg inter-ciudadà i inter-cultural (també inter-religiós);

desenvolupar conceptes de ciutadania i codis morals capaços de ser compartits per col·lectius progressivament més extensos en la via cap a una ciutadania global;

valorar amb més precisió que fins ara l'aportació presumible de les diverses formes de voluntariat;

contribuir a una ètica de les relacions entre nosaltres i la natura, que no sigui una religió sinó una guia pràctica per a la coexistència entre l'espècie i l'entorn;

realitzar una nova lectura de la idea de progrés, que la interpreti en la seva real complexitat;

recercar els límits a l'ús dels coneixements i les informacions sense imposició simultània d'un arbitri incontrolat ni creació d'un funcionariat de la veritat;

acceptar el mercat com a eina potent que cal orientar amb mà prudent -eixida de la concertació entre públic i privat- en nom de la ciutadania;

apropar la política a la gent, per tal d'arribar a nivells més i més pròxims a la individualitat;

esbrinar l'estat de la relació complexa entre les identitats europea, espanyola, catalana i mediterrània;

desenvolupar el creixent sentiment de cooperació entre ciutats i grups de ciutadans

Ho volem fer cridant tothom a participar-hi. La història del nostre país és rica en experiències semblants, que han tingut, en alguns casos, influències molt positives sobre la vida catalana. La situació actual i els reptes dels propers anys exigeixen a la Catalunya avançada, lliure i democràtica en què vivim, a punt d'entrar al segle XXI, que generi, en la recuperació d'aquesta tradició de reflexió i de compromís dels ciutadans amb el país, un impuls nou.
